

Freud: TRI RAZPRAVE O TEORII SEKSUALNOSTI

- Psihoanaliza: opravi ima s subjektom kot govorečim človekom in kako postane individuum.
- Freudov nauk: človeški posameznik je vselej že družbeno bitje, pomembno je, da je človek govorno bitje.
- Freud je bil po svojem prepričanju scientist, verjel je v moč znanosti. Bil je ateist, živelj je v okolju, kjer so želeli spolne vzgibe prvič interpretirati. Ko je Freud odkril otroško spolnost, je bil to škandal.
- Spolne navade so kulturni konstrukti, kar je v eni družbi prepovedano, je v drugi dovoljeno ali celo zaželjeno.
- Vsaka kultura potlačuje, da lahko kot družba preživi. To pa ne pomeni, da vse družbe to enako počnejo oz. v enaki meri.
- V Freudovem času je vladalo prepričanje, da ženske spolnosti ne smejo uživati.
- Danes je področje spolnosti področje družbenih prisil, ponovno se pokaže kako je spolnost družbeno pogojen konstrukt.
- Katere so poti, po katerih se razvije spolna identiteta? Nobene kraljevske poti ni, ki bi majhnega človeka pripeljalo v spolno razvito bitje – človeška spolnost je labirint.
- oblike spolnosti se razvijejo glede na možnost izražanja. Pogledi se lahko bistveno spremenijo, če se način življenja spremeni.

Spolne aberacije:

- Aberacije: so merilo. Objekt libida je odrasla oseba nasprotnega spola – ta inverzija je lahko stalnica ali enkratni pojav, v nekaterih družbah pa je inverzija norma. Inverzija se lahko pojavi že v otroštvu ali puberteti (danes je ta pojav lahko hormonski): prirojena homoseksualnost ali pase pokaže s spolno aberacijo.

Spolni cilj:

- Človekova spolnost ne vodi k nekemu cilju ampak ista forma dobi različne oblike.
- Ko govorimo o razvoju spolnosti k domnevno normalnemu cilju, si aberacije predstavljamo kot neke postanke na poti. Do fiksacije začasne spolnosti pride, če človek ostane pri tem začasnem cilju, kot da je končni cilj. Vedno so fiziološki razlogi, zakaj ostati pri tem cilju (otipavanje in ogledovanje, voajerizem, ekshibicionizem, sadizem, mazohizem – agresivnost je v določeni meri stalnica osvajanja pri bitjih, ki imajo spolno razmnoževanje (moški agresivnejši)).
- Otroci so polimorfno perverzni: oblike, kako uživajo, niso vezane samo na eno obliko. Otrokov zanimanje za spolnost se neha, ko razreši ojdipov kompleks. Takrat pride do vrnitve k eni obliki, ki je značilna za otroke – regresija (oblika spolnosti, ki je regresivna – masturbacija). Otrok mora doseči identifikacijo z enim roditeljem, drugega pa sprejeti za spolni objekt, od tega je odvisna izbira spolne identitete. Če se ojdipov kompleks ne razreši, se razreši, ko družba pričakuje, da izbereš.
- Sublimacija: po razrešitvi ojdipovega kompleksa se otroku zanimanje za odkrito spolnost zmanjša – omeji se na kulturno sprejemljive navade.
- Oralna faza: ideja, da nikoli ne bi bili ločeni od izvora zadovoljitve.
- Analna faza: otroci doživljajo užitek, ko iztrebljajo; starše zadovoljimo, da obvladujemo svoje telo.

Spolne aberacije ali perverzije:

- To so novi pojmi, mišljena pa je predvsem homoseksualnost (pojavi se že v stari Grčiji – družinski moški so imeli občasno spolne odnose z drugimi moškimi, vendar so vseeno imeli dobre družinske odnose).
- Novo pri homoseksualnosti je to, da je s tem nekaj narobe – potlačitev.
- S spolnostjo obsedena družba razkrije seksologijo – tako pridejo na dan 'nenormalne' oblike spolnosti: vsaka različica se je 'zapisala' in posameznik je prisiljen, da se s tem opazuje in primerja oddaljenost od 'normative' (homoseksualnost/heteroseksualnost – prisila, da se odločiš za eno ali drugo).
- Erogene cone: v psihoanalizi so le te koncept. So individualna zadeva; pasivno, aktivno – začasni cilj.
- Infantilna spolnost: regresija, da se posameznik zadovolji spolno tako kot otroci.
- Pedofilija: racionalno jedro je pravica do človeka – izdano je otrokovo zaupanje, tako mu dejansko formiramo njegov karakter. Problem pa je v tem, ker otrok ni nedolžen, temveč je spolno bitje.
- Fetišizem: gre za nadomestek materinega falusa (fetiš). Fetišizem je v blagih oblikah normalen del spolnih praks.
- Perverzija: način, kako se spolnost izraža, kaže na pomembno vlogo duševnosti pri tem. Psihoanaliza pokaže povezavo med perverzijo in duševnimi motnjami. Nevrotike privlačijo neka nedovoljena razmerja. Bistveno pri nevrozi je potlačitev. Premeščen je iz vzbujenosti na simptom. Njihov kompleks je nerazrešen, je le ena od oblik. Korenine nevroz so pogosto v otroštvu.
- Govorjenje: vzbujenje – naslavljanje, nagon ni samo telesen, povezan je s pojavi, ki sodijo na področje kulture. Človek ni pognan direktno (nagonsko) na seksualni akt ampak se njegov fokus usmerja na postranske točke.
- Otipavanje in ogledovanje: geneza spolne aberacije – izvor estetike (ugodje ob gledanju).

Preobrazbe v puberteti:

- V puberteti se infantilno seksualno življenje spremeni v dokončno 'normalno podobo'. Nov seksualni cilj: otrok ima erogene cone po vsem telesu, pri pubertetniku pa se omejijo na genitalne cone, delni cilji ne izginejo, ampak služijo končnemu cilju. Novi seksualni cilj daje spotoma različne funkcije.

Primat genitalnih con in vnaprejšnje ugodje:

- Manifestna rast zunanjih genitalij v otroštvu ovira v rasti in pa razvoj notranjih genitalij – že v puberteti sposobni razmnoževanja. So kot nek aparat, ki čaka na uporabo oz. dražljaj.
- Seksualna vzdraženost se lahko kaže kot duševno znamenje (občutek hude napetost) ali pa somatsko znamenje.
- Seksualna napetost: pritisk s spremembi psihične situacije, je neugodje.
- Oko (lepota) + erogene cone (stopnjevanje seksualne napetosti) > ugodje + potreba po večjem ugodju = napetost.
- Mehanizem predugodja so erogene cone, dajejo motorično energijo, kar omogoča dokončanje seksualnega akta, ko ostane le še ugodje in začasno ugasne napetost.
- Vnaprejšnje ugodje (že v infantilni seksualnosti) – končno udobje (novo, šele s puberteto).
- Erogene cone: s pomočjo vnaprejšnjega ugodja, ki izhaja iz njih (v otroštvu, puberteti), omogočijo vpeljavo večjega ugodja zadovoljitve.

- Nevarnosti vnaprejšnjega ugodja: infantilna izražanja seksualnosti ne določajo samo odklonov od normalnega seksualnega življenja, temveč tudi njegovo normalno oblikovanje.

Problem seksualne vzdraženosti:

- Vloga seksualnih snovi: draženje 'shrambe' – erogene cone.
- Pomen notranjih spolnih organov: moški kastrati.
- Kemična teorija: poskus na živalih – zamenjali so jim spolne žleze (moda in ovariji) z nasprotnim spolom, prišlo je do spremembe v vedenju – psihoseksualna sprememba.

Teorija o libidu:

- Kvantitativno spremenljiva sila, ki bi lahko merila procese in preobrazbe na področju seksualnega vzdraženja.
- Seksualno vzdraženost oddajajo vsi organi in ne le spolni. Zadovoljitev pomeni začasno ugasnitev libida.
- Teorije libida – le spekulacije, psihoanaliza ne da rezultatov.

Diferenciacija moškega in ženske:

- Do ostre ločitve pride šele s puberteto.
- Enaka avtoerotična dejavnost erogenih con.
- Libido (moškega ali ženske) je moške narave ne glede na to ali je usmerjen na moškega ali žensko. Vodilne cone pri moškem in ženski (glavica & klitoris).
- Deklice svoje spolne izkušnje prenesejo na dečke, v puberteti pa spet potlačijo spolnost – deček se bolj trudi in lahko svoj seksualni libido usmeri izključno na dekle, ki se upira in ga zavrača.
- Erogena vzdražljivost se prenese s klitorisa na vhod v nožnico – to potem postane vodilna cona v seksualni dejavnosti, moki vodilno cono ohrani od otroštva.
- Zakaj zamik? Zaradi pregrade zoper incest – krvoskrunstvo – biološko je to v naravi nemogoče, pri človeku gre za utrjevanje zavezništva z drugim.

Zakaj brati Freuda?

- Branje nasploh je premagovanje ovire, odpora.
- Analiza tekstov je pomembna za razumevanje in oblikovanje človekove osebnosti in pa da individualno poveže z družbenim.
- Zaradi kulture mora človek/individuum potlačiti vsaj nekaj nagonskih vzgibov.
- Freud se ukvarja z vprašanjem Zakaj sploh kultura? Zaradi antinaravne ustrojenosti kulture so nujne potlačitve. To je eden glavnih vzrokov za potlačitev spolnosti v odraslosti, predvsem v otroštvu.
- V družbi, ki jo je spolnost mikala je bila po drugi strani tabu – l. 1900 – spolnost je bila omejena na zakonsko spolnost, kar pomeni, da spolnost ni namenjena samo reprodukciji, temveč tudi užitku, uživa pa lahko samo mož. Spolna izobrazba je obstajala, vendar s spolno delitvijo dela (moški je zadovoljen, ženska pa ne uživa, je pa čustveno zadovoljena, saj s spolnostjo obdrži moža v zakonu).

Zgradba dela:

- Tri samostojne razprave, ki so med seboj povezane. Vse tri spadajo med Freudova zgodnja dela.
- Želel je pokazati, da se nenormalnosti, ki izvirajo iz podzavesti, pojavljajo tudi pri zdravih ljudeh. Najprej je skušal razviti teorijo seksualnih aberacij (odklonov) – tipe nenormalnega obnašanja, ki obstajajo pri vsakem posamezniku. So rezultat socioloških in psihičnih dejavnikov in pa tudi telesnih. So rezultat osebnega razvoja.
- Etiologija (poreklo) napak izhaja iz akcidentalnosti (se pripeti, zgodi), šele potem iz diapozicionalnosti.
- Freud pokaže, da je za človekovo spolnost bistven njegov individualen (osebnostni) razvoj. (antageneza – biološki razvoj; filogeneza – razvoj vrste)
- Haecklova teorija: živali se razvijajo proti vrhu, človek pa je krona živalstva (to je bila nekaj časa prevladujoča teorija).